

Preduzetnici: Velika snaga malog biznisa

Univerzitet Crne Gore
Ekonomski fakultet Podgorica
Smjer Menadžment
Menadžment MSP
27.09.2012.

Doba preduzetništva

- Svaki 5,5 sekundi u SAD se rodi novi biznis (skoro 6 miliona preduzetničkih poduhvata godišnje!)
- Jedna od 25 odraslih osoba je aktivno angažovana na otpočinjanju biznisa u SAD
- Oko 10,5% populacije u SAD je aktivno uključeno u pokušajima otvaranja novog biznisa
- Oko 12% populacije je uključeno u stvaranje novih poslova u 37 zemalja u kojima je proučavan globalni uticaj preduzetništva

2

Doba preduzetništva

- Danas, preko 2.300 škola u SAD nude u svom nastavnom programu najmanje jedan predmet iz oblasti preduzetništva. Školske 1984.-'85. godine. Ovaj broj je iznosio svega 300. Preduzetništvo je danas predmet sa najvećom stopom rasta u SAD!
- "Prije dvadeset godina, studente koji bi se usudili da kažu da žele da započnu sopstveni biznis, bi poslali kod psihijatra." - Jerome Katz, profesor menadžmenta na St. Louis University

3

Doba preduzetništva

- Istraživanje sprovedeno kod studenata završnih godina:

49% muškaraca i 31% žena su rekli da su zainteresovani da budu preduzetnici nakon diplomiranja!



4

Što je preduzetnik?

Osoba koja je spremna da radi 16 sati na dan, kako ne bi morala da radi 8 sati za nekog drugog!



5

Radna nedjelja preduzetnika

- >60 sati = 17%
- 50-60 sati = 20%
- 40-50 sati = 28%
- 30-40 sati = 24%
- <30 sati = 11%



6

Motivi preduzetnika

- Pridružuju se porodičnom biznisu = 41%
- Žele da kontrolišu svoju budućnost = 36%
- Umorni su od rada za druge = 27%
- Žele da postignu životni cilj = 25%
- Otpušteni su iz drugih preduzeća = 5%

7

Motivi preduzetnika

“Smatrao sam da mogu nečemu da doprinesem. To je najbolji razlog da započnete biznis.”



Sir Richard Branson
Serijski preduzetnik, najpoznatiji po svom Virgin brendu

8

Motivi preduzetnika

“Mislim da je koncept “slijediti svoju strast” veoma glupa ideja. Ja slijedim veliko tržište koje mi daje šansu da zadovoljim potrebe kupaca i zaradim novac.”



Thomas Stemberg
osnivač Staplesa, kompanije koja se bavi prodajom kancelarijske opreme

9

Karakteristike preduzetnika

- Želja za inicijativom
- Sposobnost upravljanja rizikom
- Uvjerenost u uspjeh
- Samopouzdanje
- Istrajnost
- Visok nivo energije
- Takmičarski duh
- Orijentacija na budućnost
- Organizacione sposobnosti

10

Ličnost preduzetnika

- Idealista = 24%
- Optimista = 21%
- Vrijedni radnik = 20%
- Manipulator = 20%
- Izdržljiv = 15%

- *Bilo ko* – bez obzira na godine, boju kože, pol, nacionalnost može postati preduzetnik

11

Ličnost preduzetnika

“Potrebno je da budete mentalno ograničeni da bi postali preduzetnik, jer su sve sile ovog svijeta protiv vas! Da li bi rizikovali svo bogatstvo u kazinu u kojem je šansa za dobitak 1% (ili manje)? Jednostavno rečeno, preduzetnici su tvrdoglavi. Imaju ideju i realizuju je.”



Krzysztof Obłój
profesor strategijskog menadžementa na
Warsaw University, School of Management

12

Starost preduzetnika

- <25 godina = 11%
- 25-34 = 33%
- 35-44 = 32%
- 45-54 = 16%
- 55-64 = 6%
- >65 = 2%

13

Rasplamsavanje preduzetničke vatre

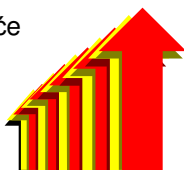
- Preduzetnici kao heroji
- Preduzetničko obrazovanje
- Ekonomski i demografski faktori
- Promjena ka ekonomiji usluga
- Tehnološke prednosti
- Nezavisni životni stil
- Elektronsko poslovanje
- Međunarodne šanse



14

Trendovi u preduzetništvu

- Mladi preduzetnici
- Žene kao preduzetnici
- Nacionalne manjine kao preduzetnici
- Imigracija preduzetnika
- Preduzetnici u slobodno vrijeme
- Poslovi koji se obavljaju iz kuće
- Porodični poslovi
- Napuštanje korporacija



15

Pojam malih i srednjih preduzeća

- Da bi neko preduzeće, prema Evropskoj komisiji, bilo prepoznato kao mikro, malo ili srednje, mora ispuniti dva uslova:
 1. Uslov o broju zaposlenih - broj zaposlenih u preduzeću se mora kretati u datim granicama
 2. Jedan od dva finansijska pokazatelja:
 - Ukupni prihod na godišnjem nivou mora biti manji ili jednak dozvoljenom
 - Ukupna aktiva/pasiva mora biti manja ili jednaka dozvoljenoj

16

Pojedinačni uslovi za svaku grupu preduzeća

- **Mikro preduzeća** - Moraju imati manje od 10 zaposlenih. Ne smiju imati ukupan prihod na godišnjem nivou veći od 2 miliona eura, ili aktivu/pasivu veću od 2 miliona eura.
- **Mala preduzeća** - Moraju imati od 10 do 49 zaposlenih. Ne smiju imati ukupan prihod na godišnjem nivou veći od 10 miliona eura, ili aktivu/pasivu veću od 10 miliona eura.
- **Srednja preduzeća** - Moraju imati od 50 do 249 zaposlenih. Ne smiju imati ukupan prihod na godišnjem nivou veći od 50 miliona eura, ili aktivu/pasivu veću od 43 miliona eura.

17

Značaj malih i srednjih preduzeća

- Mala i srednja preduzeća (MSP) u privatnom vlasništvu predstavljaju vodeću snagu u ekonomskom razvoju zemlje, tako što stimulišu privatno vlasništvo, razvoj preduzetničkih sposobnosti, stvaraju zaposlenost i doprinose trgovini i izvozu
- Fleksibilna su i mogu se brzo prilagoditi na promjenu ponude i tražnje na tržištu

18

Značaj malih i srednjih preduzeća

- Čine 98,5% ukupnog broja preduzeća u SAD, a 99,8% u Evropskoj uniji
- Zapošljavaju 52% radne snage zaposlene u privatnom sektoru u SAD, a oko 52.000 ljudi u Crnoj Gori (36% od ukupnog broja zaposlenih)
- Stvaraju više radnih mjesta nego veliki biznis
- Predvode u obučavanju radne snage za posao



19

Značaj malih i srednjih preduzeća

- Proizvode 51% američkog GDP, 40% GDP Velike Britanije i 63% GDP Crne Gore
- Čine 47% ukupnog prihoda biznisa u SAD
- Stvaraju 4 puta više inovacija na svaki dolar uložen u istraživanje i razvoj u odnosu na srednja preduzeća, a 24 puta više u odnosu na velika preduzeća



20

Prednosti posjedovanja malog biznisa

- Radiš ono što ti se sviđa
- Kontrola nad vlastitom sudbinom
- Različitost
- Postizanje sopstvenog potencijala
- Mogućnost ubiranja neograničenog profita
- Doprinis zajednici



21

Opasnosti posjedovanja malog biznisa

- Puno sati napornog rada
- Visok nivo stresa
- Niži nivo kvaliteta života dok se posao ne stabilizuje
- Neizvjesnost prihoda
- Rizik gubljenja čitavog kapitala
- Kompletna odgovornost
- Obeshrabrivanje



22

Stopa preživljavanja malog biznisa

- 2 godine postojanja = 76%
- 4 godine = 49%
- 6 godina = 41%
- 8 godina = 39%
- 10 godina = 36%



23

Struktura malog biznisa u SAD

- Usluge = 40%
- Trgovina na malo = 20%
- Građevinarstvo = 12%
- Trgovina na veliko = 8%
- Finansije = 8%
- Industrijska proizvodnja = 6%
- Ostalo = 6%

24

9 smrtonosnih grešaka preduzetnika

1. Nedostatak osobina menadžera
2. Nedostatak iskustva
3. Loše upravljanje gotovinom
4. Nedostatak strategijskog menadžmenta
5. Loš marketing
6. Nekontrolisan rast
7. Loša lokacija
8. Nedostatak u kontroli zaliha
9. Nemogućnost postizanja "preduzetničke tranzicije"



25

Uspjeh i neuspjeh u biznisu

- Neuspjeh je prirodan dio kreativnog procesa
- Neuspjesi su kamenje koje stoji na stazi uspjeha
- Tajna uspjeha nalazi se u sposobnosti "inteligentnog" neuspjeha – naučiti šta je uzrok propadanja kako nam se ista greška ne bi ponovila

26

Uspjeh i neuspjeh u biznisu

"Želite li da saznate tajnu mog uspjeha?"

Pogledajte ožiljke na mojim koljenima!"



Mary Kay Ash
osnivač kozmetičke kuće Mary Kay

27

Kako izbjeći propadanje na početku

- Dubinski upoznajte vaš biznis
- Pripremite biznis plan
- Upravlajte finansijskim resursima
- Naučite da razumijete finansijske pozicije
- Naučite da upravljate ljudima
- Uspostavite vaš biznis nezavisno od konkurencije



28

Menadžment malim preduzećima

"Da bi upravljali malim preduzećem u Americi, potrebno je vjerovatno mnogo više rada, inteligencije i upornosti nego što treba da bi bili izvršni direktor neke od 500 najvećih američkih kompanija."



Donald Trump
osnivač i izvršni direktor Trump Organization

29